

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
факультет інформатики, математики та економіки
кафедра соціології**

Назва курсу	Основи етнології та етносоціології
Викладачі	Глебова Н.І., док. соц. наук, доцент кафедри соціології
Профайл викладачів	http://scholar.google.com.ua/citations?user=28vSPEoAAAAJ&hl
Контактний тел.	+380962296685
E-mail:	nat.glebova2005@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55
Консультації	Зазначте формат і розклад проведення консультацій <i>Очні консультації: щосереда з 14⁰⁰ до 15⁰⁰, аудиторія №58.</i> <i>Онлайн-консультації: щовівторка з 14⁰⁰ до 15⁰⁰.</i>

1. Коротка анотація до курсу

Дисципліна «Основи етнології та етносоціології» – це теоретична і водночас природнича наука про походження, розвиток та сучасне життя етносів, їх взаємодію, закономірності історичного та культурного розвитку, знати етнічну історію та етнічну культуру народів. Специфіка й унікальність курсу полягає в тому, що він дає систематичне та цілісне уявлення про етноси й етнічні основи буття людини. Методологічний підхід полягатиме у з'ясуванні кореневих витоків українства як такого, пошуках першооснов буття нашого етносу та його місця серед інших етносів і культур Європи і Світу.

2. Мета та завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи етнології та етносоціологія» є надання студентам необхідного обсягу знань у галузі досліджень теорії етногенетичних та етнокультурних процесів в їхньому зв'язку з теорією етносу та історією народів. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи етнології та етносоціологія» є

1. Вироблення теоретичних засад науки про етнічні спільноти, їхній взаємозв'язок і взаємодію.
2. Осмислення сутності та тенденцій сучасної науки про етнос.
3. Систематизація знань з дотичних до етнології наук: історії, філософії, естетики, теорії етносу, історії культури, фольклористики, етнографії та ін.
4. Перегляд деяких стереотипних положень етнології (націології) через призму сучасних наукових знань та процесів світового етнічного ренесансу.
5. Вивчення етнічної історії народів (національних меншин) у контексті загальної етнічної історії.
6. З'ясування ролі й місця українського етносу в європейському та світовому контексті.

3. Формат курсу

Формат курсу: Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи.
Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4. Компетентності та результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач:

ЗК 1. Знання загальної діахронічної структури минулого (знання місцевої історії, національної історії, європейської історії в порівняльній перспективі, всесвітньої історії).

ЗК 6. Здатність організувати складну історичну інформацію в логічно послідовній формі
ЗК 20. Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з її опонентами.

ЗК 22. Усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її гендерних, расових, вікових аспектів.

ЗК 23. Усвідомлення культурного розмаїття суспільств та викликів взаємодії в міжкультурному контексті.

ФК 1. Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для інтерпретації соціальних явищ і процесів.

ФК 5. Здатність зіставити результати різних соціологічних досліджень.
РН 9 Давати визначення соціологічних понять і застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для пояснення практичних ситуацій.

РН 22 Пояснювати етичні аспекти досліджень і застосовувати принципи дослідницької етики.

РН 25. Знати структури минулого (знання місцевої історії, національної історії, європейської історії в порівняльній перспективі, всесвітньої історії).

РН 28. Визначати соціальні проблеми, їх можливі структурні та культурні чинники.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Лекції	практичні заняття	самостійна робота	Кількість кредитів
К-сть годин	40	40	70	5

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	Семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2019-2020	1	054 Соціологія	Бакалавр 1 курс	н

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Технічне та мультимедійне обладнання, Підручники, посібники, довідники, методичні рекомендації до семінарських завдань. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

Мультимедійний комплекс (монітор із можливістю підключення флеш-носіїв), комп'ютер з доступом до Інтернету, діє WI-FI зона.).

Проектор EPSON Ев-х41(3 шт.), 2019 р.

10 ПК Linuks, 2013, ремонт 2018, мережа інтернет

Мультимедійний супровід лекційного та практичного матеріалу, моделі-аплікації; банк тестових завдань, цифрової бібліотеки журналів та даних: Архів журналу. Соціологія: Теорія, методи, маркетинг. <http://stmm.in.ua/archive/>; Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua; Головне управління статистики у Запорізькій області www.zp.ukrstat.gov.ua; Інститут соціології НАН України <http://www.i-soc.com.ua>

доступ до відкритого електронного архіву матеріалів наукового та навчально-методичного призначення (репозитарій МДПУ <http://eprints.mdpu.org.ua/>); періодичний текстовий доступ до міжнародних інформаційних платформ <https://mdpu.org.ua/nauka/naukometrichni-bazi-danih/>

8. Політика курсу

Політика академічної поведінки та етики:

- Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів;
- Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи;
- Виконання контрольно-модульних завдань.

9. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання, Год
Тиж1. 8 акад год.	Блок I. Тема 1: Етнологія на тлі історичних та духовно-культурних процесів. 1. Поняття етнології. 2. Етнічна карта Європи. 3. Становлення етнології	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55
Тиж 2. акад. 8 год	Тема 2: Етнологія: філософсько-теоретичні засади. 1. Предмет та завдання етнології як науки. 2. Поняття і визначення етносу та нації. 3. Теорії походження людських рас.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55

<p>Тиж.3 8 акад год.</p>	<p>Тема 3: : Етносфера як частина біосфери.</p> <p>1. Поняття біосфери та етносфери. 2. Етнокультура як етнозберігаючий чинник. 3.Етнічна культура як сукупність матеріальних і духовних цінностей.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж4 8 акад год.</p>	<p>Тема 4: Антропогенез, етногенез і культурогенез.</p> <p>1. Антропогенез і теорії походження homo sapiens 2. Етногенез і культурогенез як наукові поняття 3. Поняття етнічної батьківщини.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж5 8 акад. год</p>	<p>Тема 5: Геокультура етносу</p> <p>1 .Етапи етнокультурогенезу на території України. 2. Циклічність розвитку суспільства на території України. 3. Періоди статики і</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, практична робота з камерою</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>

	динаміки				
Тиж6 8 акад год.	<p>Тема 6: Історія етномовних спільнот і сучасні мовні сім'ї.</p> <p>1. Історія етномовних спільнот. 2. Класифікація мовних сімей. 3. Поділ слов'янських мов.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	Презентація, відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
Тиж7 8 акадгод.	<p>Тема 7: Мова як етнозберігаючий чинник.</p> <p>1. Функції мови. 2. Мова як етнічна ознака. 3. Зв'язок мови з національною психологією.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	Презентація, відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
Тиж8 8 акад год.	<p>Тема 8. Етнічна свідомість.</p> <p>1. Етнічне поняття. 2. Етнічна самосвідомість особи. 3. Колективна етнічна свідомість.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	Презентація, відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>

<p>Тиж9 8 акадгод.</p>	<p>Тема 9: Національний характер та ментальність.</p> <p>1. Національний характер та ментальність як наукові поняття 2. Етнічні складники українського характеру 3. Типи домішків.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж10 8 акад год.</p>	<p>Тема 10: Соціопсихічні складники українського характеру.</p> <p>1. Расові та соціальні типи. 2. Відмінність у світосприйнятті провідників і маси. 3. «Хвороби» національної психіки</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж11 8 акад год.</p>	<p>Тема 11: Міфологічна і фольклорна пам'ять як етнозберігаючий чинник.</p> <p>1. Етнічний звичай та етнічна пам'ять. 2. Міфологічне мислення як спосіб пізнання. 3. Ведійська традиція як основа праслов'янської духовності</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>

<p>Тиж12 10 акад год.</p>	<p>Тема 12: Етнічна релігія як етнозберігаючий чинник.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття релігії. 2. Проблема класифікації релігій та поняття етнічної релігії 3. Українське язичництво. 	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж13, 14 10 акад год.</p>	<p>Тема 13: Етнічна релігія автохтонного населення України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Періодизація української етнорелігії. 2. Світові та етнічні релігії: проблеми співіснування 3. Етнорелігійний ренесанс. 	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж15 10 акадгод.</p>	<p>Тема 14: Палеолітичне і неолітичне населення території України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Остання фаза льодовикового періоду. 2. Міфогенетична зона. 3. Трипільський етнос 	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>

<p>Тиж16 8 акадгод.</p>	<p>Тема 15: Періорієнтація господарства населення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арійська суперетнічна спільнота. 2. Ведійська релігія. 3. Кімерійський етнос. 	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж17 18 10 акадгод.</p>	<p>Тема 16: Скіфи та сармати на території України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скіфи в історії України. 2. Сармати в Україні. 3. Етнічний склад скіфів та сарматів. 	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
<p>Тиж19 8 акад год.</p>	<p>Тема 17: Слов'янство та його історична доля.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хто такі слов'янські племена. 2. Етнічна належність археологічних культур, які визнаються як слов'янські чи проукраїнські. 3. Втрата слов'янської етнічної релігії та її наслідки. 	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>

<p>Тиж20</p> <p>8</p> <p>акадгод.</p>	<p>Тема 18: Етнологія народів України.</p> <p>1. Автохтонне населення.</p> <p>2. Проблеми етнічних маргіналів.</p> <p>3. Розселення національних меншин</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Презентація, Відеоматеріали</p>	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=55</p>
--	--	--	--	--	--

10. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання: поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях, бліц-опитувань, презентацій, тестових завдань, виконання творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль – у формі іспиту.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх

перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання форма контролю – екзамен.

Підсумковим контролем є екзамен (проводиться відповідно розкладу), на його складання надається 100 балів за відповіді на теоретичні питання (3 питання по 30 балів) і відповідей на тестові завдання (або задач, завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$

Критерії оцінювання форма контролю – залік.

Підсумковим контролем є залік, який виставляється за результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР), коли студент набрав не менше 60 балів, за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виражену, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання, 4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.
Компетентнісно-орієнтовані завдання	1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обгрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

12. Рекомендована література

Базова

1. Арбеніна В.Л. Етносоціологія. Навч. посібник. - Х.: ХНУ, 2007
2. Бочковський О. Вступ до націоналії. - К., 1998. – 320 с.
3. Брайчевський М. Вступ до історичної науки. — К., 1995. – 450 с.
4. Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму: Монографія. – К.: Либідь, 1999.
5. Вівчарик М. М. Україна: від етносу до нації: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004.
6. Євтух В.Б. Етносоціологія. Довідник / Нац.пед.ун-т ім. М.П. Драгоманова, ін-т етнічних, регіональних та діаспорознавчих студій, Центр етноглобалістики. – К. Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011, - 205 с.
7. Етнічний довідник. Етнічні меншини в Україні. - К., 1996. – 360 с.

8. Етнос і соціум. — Під ред. Б. Попова, — К., 1993. — 180 с.
9. Кафарський В.І., Савчук Б.П. Етнологія. Підручник. — К.: Центр навч. Літератури. 2006. — 432 с.
10. Крисаченко В. Українознавство. Хрестоматія. — К., 1996. — 226 с.
11. Ляпіна Л. А. Етносоціологія : навч. посіб. / Л. А. Ляпіна. — Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2013
12. Макарчук С, Турій С Український етнос. - Львів, 1990. — 240 с.
13. Мала енциклопедія етнології. — К., 1996. — 730 с.
14. Нельга О. В. Теорія етносу. Курс лекцій. — К., 1997. — 320 с.
15. Римаренко Ю. Національний розвій України. — К, 1995. — 420 с.
16. Тиводар М. Етнологія. Навч. посібник. — Львів: Світ, 2004
17. Филипович Л. Етнологія релігії. Теоретичні проблеми, вітчизняна традиція осмислення. — К., 2000. — 260 с.

Додаткова

1. Бунатян, К. П., Мурзін В. Ю Симиненко О. В. На світанку історії. — К: Альтернативи, 1998. — 320 с.
2. Історія світової культури. — К., 1999. — 350 с.
3. Колодний А. М. Феномен релігії: природа, структура, функціональність, тенденції. - К., 1999. — 280 с.
4. Колодний А. М., Филжович Л. О. Релігійна духовність українців: вияви, постаті, стан. — Львів, 1996. — 420 с.
5. Крисаченко В. Українознавство. Хрестоматія. — К., 1996. — 480 с.
6. Макарчук С, Турій С Український етнос. - Львів, 1990. — 320 с.
7. Моця О., Ричка В. Київська Русь від язичництва до християнства. - К., 1996. — 280 с.
8. Наливайко С. Таємниці розкриває санскрит. — К., 2000. — 290 с.
9. Нація і держава. Теоретико-методологічний та концептуальний аналіз. — За ред. Ю. Римаренка. - К. — Донецьк, 1998. — 640 с.
10. Огієнко І. Українська культура. — К., 1992. — 340 с.
11. Павленко Ю. В. Передісторія давніх русів у світовому контексті. — К.: Фенікс, 1994. — 240 с.
12. Півторак Г. Українці: звідки ми і наша мова. — К., 1993. — 320 с.
13. Феномен нації. Основи життєдіяльності. — За ред. Б. Попова. - К., 1998. — 430 с.

Інформаційні ресурси

Архів журналу. Соціологія: Теорія, методи, маркетинг. | Інститут соціології НАН України <http://stmm.in.ua/archive/> Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua

Головне управління статистики у Запорізькій області www.zp.ukrstat.gov.ua

Запорізька обласна державна адміністрація <http://www.zoda.gov.ua>

Інститут соціології НАН України | Інститут соціології НАН <http://www.i-soc.com.ua>

Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>

GfK Ukraine [www. https://www.gfk.com/uk-ua](https://www.gfk.com/uk-ua)

Соціологическая группа «Рейтинг» (Rating Group Ukraine) <http://ratinggroup.ua>

Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва <https://dif.org.ua>

Соціологічна агенція «Фама» <http://famalviv.com.ua>

Центр SOCIS <http://socis.kiev.ua>

Мелітопольська міська рада <https://mlt.gov.ua/>

Ресурсний центр Гурт <https://gurt.org.ua/blogs/keywords/%D0%93%D0%9E/>

Gallup International Association (GIA) <http://www.gallup-international.com>

Pew Research Center <https://www.pewresearch.org>